

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENAARTOEPASSINGSTEGNOLOGIE V2

2018

NASIENRIGLYNE

MARKS: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 14 bladsye.

VOORSTELLE EN AANBEVELINGS VIR NASIENERS

- Gaan gedurende die nasiensessie gereeld na die vrae en die nasienriglyne terug.
- Dit is raadsaam om die vrae gereeld te lees (en te herlees) tesame met die kandidaat se antwoord om na te gaan dat dit ooreenstem, sodat u nie deur die kandidaat se stellings/antwoorde mislei word nie.
- Wees versigtig om nie op sleutelwoorde of algemene stellings te fokus nie, maar lees eerder die hele antwoord. Indien jy twyfel, lees die hele antwoord en dan die vraestel en nasienriglyn. Vra jouself of jou senior nasiener of die antwoord in die nasienriglyne kan 'pas' voordat die korrekte punte aan die kandidaat toegeken word. Byvoorbeeld, die nasienriglyne stel 'goedkoop' en die kandidaat se respons is 'minder duur'.
- Wees versigtig vir oorvleuelende antwoorde op 'n spesifieke vraag. In die algemeen word een punt per feit toegeken.

AFDELING A**VRAAG 1: MEERVOUDIGE KEUSE**

1.1	B	✓	(1)
1.2	D	✓	(1)
1.3	B	✓	(1)
1.4	A	✓	(1)
1.5	C	✓	(1)
1.6	A/B	✓	(1)
1.7	C	✓	(1)
1.8	D	✓	(1)
1.9	B	✓	(1)
1.10	C	✓	(1)
Totaal: [10]			

VRAAG 2: PASITEMS

2.1	L	✓	(1)
2.2	O	✓	(1)
2.3	S	✓	(1)
2.4	M	✓	(1)
2.5	K	✓	(1)
2.6	R	✓	(1)
2.7	T	✓	(1)
2.8	F	✓	(1)
2.9	H	✓	(1)
2.10	A	✓	(1)
Totaal: [10]			

VRAAG 3: WAAR/ONWAAR-ITEMS

(Nota aan nasiener: In Vraag 3.1, 3.2, 3.4 en 3.5, aanvaar die korrekte term selfs indien onwaar nie gestel word nie. Moenie 'n punt toeken as slegs ONWAAR neergeskryf is nie.)

3.1	ONWAAR, Programfoute ('Bugs')	(1)
3.2	ONWAAR, Vingerafdruk/Stem/Iris/Gesigsherkenning/Patroonslot ('Pattern Lock')/Betroubare plekke ('Trusted places')	(1)
3.3	WAAR	(1)
3.4	ONWAAR, zombie/'bot'	(1)
3.5	ONWAAR, Die ROUND/ROUNDUP/ROUNDDOWN-funksie	(1)
		[5]

TOTAAL AFDELING A: [25]

AFDELING B**VRAAG 4: STELSELTEGNOLOGIEË**

4.1	- Teksredigeerders soos WordPad, Notepad ens. - Woordverwerkingsprogramme soos MS Word ens. ✓(Enige een)		(1)
4.2	- Aftreklys ('Dropdown')/Kombinasielys ('Combo box') - Kiesblokkie ('Check box') - Radioknoppies ('Radio buttons') - Kieslys ('List box') ✓✓(Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar skuifbalk ('slider') en datumkieser ('date picker').)</i>		(2)
4.3	- Doen 'n antiviruskandering - Toolkit - Verwyder die besmette lêer ✓✓(Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar formateer.)</i>		(2)
4.4	- Stel meer spasie op die aandrywer beskikbaar, bv. Vee ongewenste data uit/Skui/Disk Cleanup/Argiveer ongebruikte data na 'n ander aandrywer/Pers data saam - Vermeerder stoorspasie, bv. Koppel met 'n eksterne HDD of stoormedium/Voeg bykomende HDD of SSD by - Doen pasgemaakte installasie ('custom installation') met minder eienskappe ✓✓(Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar meer as een opsie per kolpunt.)</i>		(2)
4.5	- Sekere toestelle/komponente werk nie meer nie - Probleme na die installering van nuwe hardeware/sagteware - Gebruik as voorkomende maatreël voor nuwe hardeware/sagteware geïnstalleer word. - Die stelsel wil na 'n opdatering nie begin werk nie - Verkies vorige stelselinstellings ✓✓(Enige twee)		(2)

4.6	• Veranderings wat op die interaktiewe witbord gemaak word, word outomaties op die rekenaar bygewerk • Dit is groot genoeg vir baie mense om te sien • Dit kan vir gesiggestremde mense gebruik word • Laat samewerking toe • Sketse teken • Omskakeling van natuurlike handskrif na teks-gebaseerde karakters • Les kan gestoor word om later te speel ✓✓(Enige twee)		(2)
4.7	• Filter in Explorer✓ • Soek resultate volgens tydskaal/'Date modified'✓ <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar om die ander lêers weg te steek.)</i>		(2)
4.8	• Verander sommige bokasletters na onderkasletters/Meng bokas- en onderkasletters • Gebruik spesiale karakters • Maak die wagwoord langer • Moenie letters en/of syfers herhaal nie/ Moenie patrone gebruik nie • Gebruik 'n verskeidenheid letters, karakters en objekte ✓✓(Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar voorbeelde van wagwoorde wat twee of meer van die bostaande kriteria vertoon.)</i>		(2)
4.9	• ETG ('RAM') is duurder per GG ('GB')/VTA('SSD') is goedkoper per GG ('GB') • ETG ('RAM') is tydelik (onstabiel)/VTA ('SSD') is permanent • SVE ('CPU') kommunikeer direk met ETG ('RAM')/SVE kommunikeer nie direk met VTA('SSD') nie/RAM is vinniger as SSD • ETG ('RAM') is primêre stoor/VTA('SSD') is sekondêre stoor ✓✓(Enige twee)		(2)
4.10	• Kliënte vra dienste aan • Bediener verskaf 'n diens ✓✓(Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar werklike dienste wat deur die bediener verskaf word, bv. sekuriteit, sagtewareopdatering ens.)</i>		(2)
4.11	• Die drywer werk nie behoorlik nie • Nuwe sagteware is opgelaaai (onversoenbaar met die drywer) • Instellings/Rol-eienskappe ('Scrolling features') mag verander het ✓(Enige een) <i>(Nota aan nasiener: Moenie hardwarefaling aanvaar nie.)</i>		(1)

SSE – Nasienriglyne

4.12	• Druk 'n model van 'n produk wat nog nie bestaan nie • Kliënte kan 'n fisiese model bestudeer voordat dit vervaardig word • Gewone gebruikers kan maklik 3D-objekte skep • Kan in die vervaardigingsproses gebruik word • Maatskappy kan dit koste-effektief vind ✓✓ (Enige twee) <i>(Nota aan nasiener: Aanvaar geskikte voorbeelde, bv. verwysing na mediese toepassings.)</i>		(2)
4.13	'n Rekenaargegenereerde (3D)-wêreld/nagebootste✓ waarin gedeel✓ kan word.		(2)
			[24]

VRAAG 5: INTERNET EN NETWERKTEGNOLOGIEË

5.1	VOIP✓		(1)
5.2.1	Plaas die toestelle baie naby aan mekaar/Laat die toestelle aanmekaar raak✓	(1)	
5.2.2	• Oordrag van lêers/media • Maak betalings • Identifisering/Sekuriteit • Begin 'n aksie/Begin 'n toep ✓✓ (Enige twee)	(2)	(3)
5.3	• Die ontvanger se posstoor ('mailbox') is vol • Die e-posadres is nie reg nie/bestaan nie • Probleme met die e-posbediener • Aanhegsel is te groot/Diensverskaffer se beperkings • Te veel ontvangers is op die verspreidingslys • Data CAP is uitgeput/Geen internettoegang ✓✓(Enige twee)		(2)
5.4	Laat die gebruiker kan geselekteerde produkte/items stoor/bygevoeg/ verwyder✓ voordat 'n transaksie voltooi is✓		(2)
5.5	• Batterylewe word vinniger uitgeput • Algehele internet ondervinding is stadiger • Data CAP mag vinniger uitgeput word/Datakoste kan toeneem ✓✓(Enige twee)		(2)
5.6	• Gebruik 'n geskikte aanlyn webontwikkeling-/gasheerdiens ('hosting service'), bv. Wordpress • Gebruik 'n IDV ('ISP') om dit op 'n bediener te sit • Verkry 'n vaste IP-adres vir jou plaaslike bediener ✓(Enige een)		(1)
5.7	• Toegang tot die netwerk word tot kliënte beperk • Verminder die moontlikheid van 'n netwerk bottelnek/Voorkom dat gebruikers opeenhoping van die netwerk veroorsaak/ Alle gebruikers kry hulle regverdige deel van gebruik • Beperk die internettoegangskoste vir die besigheid ✓✓ (Enige twee)		(2)
5.8	• Voorkom toegang tot sekere lêers/lêergidse • Voorkom toegang tot sekere programme • Blokkeer toegang tot sekere webruimtes • Voorkom dat gebruikers stelselinstellings verander ✓✓(Enige twee)		(2)
			[15]

VRAAG 6: INLIGTINGSBESTUUR

6.1	• Vraag moet keuses gee/Geslote vraag • Nie te veel/te min opsies vir geslote vrae nie • Vraag moet bondig en ondubbelsinnig wees • Vraag moet oor die onderwerp van die opname handel • Vraag moet nie irrelevante persoonlike inligting vereis nie • Mens moet nie die antwoord van enige ander hulpbron af kan kry nie ✓✓(Enige twee)		(2)
6.2	• Voer uit/Kopieer na csv- of tekslêer/ander toepassing✓ • Voer in/Plak in 'n nuwe toepassing✓		(2)
6.3	Veranderings aan die oorspronklike data sal outomaties opgedateer word elke keer as daarna verwys word✓		(1)
6.4.1	2✓	(1)	
6.4.2	Hulle het te veel van hulle begroting spandeer/Hulle het oorspandeer✓	(1)	
6.4.3	Navorsing✓	(1)	
6.4.4	• Voeg geldeenheidsimbole by die getalle/bedrae • Voeg data-etikette by • Voeg as-titels by • Skuif die beskrywing ('legend') na die linkerkant/regterkant/onderkant • Gebruik 'n meer sinvolle grafiektitel • Gebruik graderings-/tekstuurvul/kleur vir die stawe/kolomme • Verwyder die desimale gedeelte van die getalle • Verminder die eenhede van die y-as ✓✓✓(Enige drie)	(3)	
			[11]

VRAAG 7: SOSIALE IMPLIKASIES

7.1	• Word gebruik om abstrakte/moeilike begrippe te verduidelik/ Verbind die werklikheid met digitale inhoud, bv. vlug opleiding, mediese opleiding, ens. • Ondersteun leermateriaal/goedkoper leermateriaal, d.w.s. opvoedkundige doeleindes • Vermaak doeleindes, bv. speletjies • Verskaf addisionele inligting, bv. om toerisme te bevorder, toerisme, bemarkingsdoeleindes, ens. ✓✓ (Enige twee)		(2)
7.2	• Uitvissing ('Phishing')/vals e-pos om persoonlike inligting te bekom • Gebruik van sosiale media om persoonlike inligting te bekom • Skimkaping ('Pharming')/vals webtuistes wat voorgee om werklik te wees • Maak telefoonoproepe/stuur SMS wat voorgee om ware maatskappye te wees • Sif deur maatskappy se asblikke op soek na private inligting ✓✓(Enige twee)		(2)
7.3	• Geen heffing op bankdienste nie/Min transaksiefooie • Geen belasting/regeringsregulering nie • Geld is enige plek ter wêreld beskikbaar/aanvaar • Baie kleinhandelaars begin nou Bitcoin aanvaar • Kan as 'n belegging gesien word • Transaksies kan nie maklik opgespoor word nie ✓✓(Enige twee)		(2)
7.4	• VPN kan vir geroofde programmatuur/torrent gebruik word • Kubermisdadigers kruip agter VPN weg/Om (naamloos) misdrywe te pleeg • Moeilik vir regerings om VPN-diensverskaffers te reguleer • Beheer/Sekuriteit ✓✓(Enige twee)		(2)
7.5	• Moenie ander mense se persoonlike inligting/foto's sonder hulle toestemming deel nie • Moenie ander mense lastig val ('harass') nie, bv. Kuberboelie of kuberagtervolging • Moenie aanstootlike inhoud oplaai nie • Wees bewus van kultuur- en geloofsverskille • Moenie die liggingsbesonderhede van ander mense sonder hulle toestemming deel nie ✓✓(Enige twee)		(2)
			[10]

VRAAG 8: OPLOSSINGSONTWIKKELING

8.1	Die veld is 'n primêre sleutel✓		(1)				
8.2.1	Die spasiebalk is gebruik/Spasies is gebruik✓	(1)					
8.2.2	• Tabelstoppe ('Tabs') • Tabelle ('Tables') • Kolomme ✓✓(Enige twee)	(2)					
8.3	• Om na 'n ander plek in die dokument te skuif • Om 'n nuwe dokument oop te maak • Om tussen webblaaie te navigeer ✓(Enige een)		(1)				
8.4	Sorteer✓ deur die 'left to right'-instelling te gebruik/horisontaal ✓ OF Transponeer die lys na 'n vertikale lys✓ Sorteer✓ getransponeerde lys (en transponeer terug)		(2)				
8.5	Kombineer LEFT-/MID-✓ funksies met die FIND-/SEARCH-✓ funksies om die spasie te vind		(2)				
8.6	• Dik✓ tabelraam/-rooster teenwoordig • 2 rye✓ • 2 kolomme✓ • Ry 2 horisontaal saamgesmelt✓ oor 2 selle✓ • Korrekte letters in elke sel✓ <table><tr><td>A</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">C</td></tr></table>	A	B	C			(6)
A	B						
C							
			[15]				

TOTAAL AFDELING B: 75

AFDELING C**VRAAG 9: GEÏNTEGREERDE SCENARIO**

9.1.1	3G/LTE/4G/Sellulêr/Satelliet✓ EN Motivering: Verkeersbeamptes sal op verskillende punte wees en sal dus mobiele internetkoppelings nodig hê✓	(2)	(6)
9.1.2	• Makliker/Vinniger om inligting vas te lê • Bykomende inligting vanaf 'n databasis mag beskikbaar wees • Daar sal 'n rekord van die strepieskodes wat geskandeer is wees vir latere verwysing • Inligting/Data sal meer akkuraat wees ✓✓(Enige twee)	(2)	
9.1.3	Slimtoestel bv. slimfoon, tablet, phablet✓	(1)	
9.1.4	Biometriese data✓	(1)	
9.2.1	• 'Geo-tagging' • Plaas 'n speld ('pin') op 'n kaart • Neem op/Stoor GPS-koördinate bv. WhatsApp, Waze ✓✓(Enige twee)	(2)	(5)
9.2.2	• Gebruik 'n toepassing wat outomaties beperk wie die blad kan sien • Gebruik eienskappe/privaatheidskontroles in die relevante toepassing • Laai inligting onder 'n bynaam/vals naam op ✓✓(Enige twee)	(2)	
9.2.3	• Oortreder kan jou vriend intimideer of aanrand • Hy behoort nie die selfoon/kamera te hanteer terwyl hy bestuur nie • Jou vriend kan 'n ongeluk veroorsaak indien hy terselfdertyd foto's neem en bestuur ✓(Enige een)	(1)	
9.3.1	'n Toegewyde toestel het slegs een funksie✓	(1)	
9.3.2	Sommige drukkers het meerfunksie-eienskappe/Konvergensie van eienskappe in een toestel/Drukker is dalk 'n multi-funksietoestel✓	(1)	

9.3.3	• Spaar op papier/druk verbruikbare items • Beskerm die omgewing/Moedig groenrekenarisering aan • Makliker om elektroniese dokumente te soek • Rugsteun kan maklik gedoen word • Stoor op fisiese stoorspasie ✓✓(Enige twee)	(2)	(8)
9.3.4	Gebruik wolkberging✓ Gebruik eksterne stoormedia bv. Hardeskywe/DVDs/flitsaandrywers ens.✓	(2)	
9.3.5	• Verskillende tipes data kan in 'n databasis gestoor word • Dit is maklike om data na inligting te verwerk • Navrae maak dit maklik om data te onttrek • Resultate van navrae kan maklik in verslae aangebied word • Vaslegging van data is relatief maklik/Maklike bestuur van data ✓✓(Enige twee)	(2)	
9.4.1	Possamevoeging✓	(1)	(3)
9.4.2	• SMS • E-pos • Verkeerstoeëpassings • Faks ✓✓(Enige twee)	(2)	
9.5.1	• Geheuekaart • Hardeskyf • VTA ('SSD') ✓✓(Enige twee)	(2)	(3)
9.5.2	• Resolusie/Megapixel • ISO • Sluiterspoed • Grootte van die lensopening ✓(Enige een)	(1)	
			[25]

VRAAG 10: GEÏNTEGREERDE SCENARIO

10.1.1	- Oormatige gebruik van data/Hoë datakoste - Konstante stroming mag 'n bottelnek vir ander gebruikers op die netwerk veroorsaak/die netwerk stadig maak ✓ (Enige een)	(1)	(9)
10.1.2	Laai die video af/Stoor✓	(1)	
10.1.3	- Bemarking/Moontlike betaling - Bepaling van die werkloosheidsyfer - Lae besigtiging mag beteken dat die videotitel nie kykers aantrek nie ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.1.4	Minder data sal gebruik word✓ Lynspoed mag nie vinnig genoeg wees nie/Minder kans dat buffering plaasvind/Beter werking✓	(2)	
10.1.5	- Selfiestok - Driepoot ('Tripod') ✓ (Enige een)	(1)	
10.1.6	- Stadige SVE ('CPU') - Geen toegewyde grafikakaart/-passtuk ('adapter') nie - Ondoeltreffende (grafika)geheue - Die hardeskyf is vol ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.2.1	- Moenie hoofletters gebruik nie - Aanhegsels behoort nie te groot te wees nie/Pers groot lêers saam - Moenie spelfoute of grammatikafoute maak nie - Verseker dat jou e-pos vry van virusse is - Voeg 'n betekenisvolle onderwerpreël in - Stuur slegs werkverwante e-pos/Geen gemorspos ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.2.2	'n Inpropprogram word benodig - Die opwipblokkeerder ('pop-up blocker') is geaktiveer - Weergawe van die deurblaaiër is te oud ('Anti-malware') kon die inhoud geblokkeer het - Gebruiker moes eers ingeteken het - Beperkings op inhoud wat deur die stelseladministrateur ingestel is ✓✓(Enige twee)	(2)	

10.2.3	Teken op die webtuiste in/RSS-voere✓	(1)	(11)
10.2.4	• Opwipblokkeerder ('Pop-up blocker') • Advertensie blokkeerder ('Ad-blocker')/Anti-spioenware ('Anti-spyware') • Besoek slegs aanbeveelde webruimtes • Registreer en betaal 'n subskripsie ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.2.5	• Gebruik die uitknipper ('snipping tool') • Voeg 'n skermkopie in • Druk Print Screen op die sleutelbord/Shift + Print Screen en plak dit in die dokument/Druk na PDF • Stoor die webblad • Neem 'n foto met 'n slimfoon • Druk 'n hardekopie uit ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.2.6	• 'Zooming tool' in die webblaaier • Skakel om na mobiele vertoning • Roteer die toestel na landskap vertoning • Verander die resolusie van die skerm ✓✓(Enige twee)	(2)	
10.3.1	QR-kode✓	(1)	(3)
10.3.2	QR-kodes word as 'n skakel na 'n URL gebruik/webblad/lêer/teks✓	(1)	
10.3.3	• Wi-Fi • E-pos na drukker/Wolkdruk ('Cloud print') • Bluetooth • NFC ✓ (Enige een)	(1)	
10.4	• Mikrofoon • Braille sleutelbord • Braille drukker • Luidsprekers • Groter skerm ✓✓(Enige twee)	(2)	(2)
			[25]

TOTAAL AFDELING C: 50

GROOTTOTAAL: 150